

Examenopgaven VMBO-GL en TL

2004

tijdvak 1
donderdag 3 juni
9.00 – 11.00 uur

TURKS CSE GL EN TL

TURKS VBO-MAVO-D

Bij dit examen hoort een uitwerkbijlage.

Beantwoord alle vragen in de uitwerkbijlage.

Dit examen bestaat uit 42 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 47 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten maximaal behaald kunnen worden.

Let op: beantwoord een open vraag altijd in het Nederlands, behalve als het anders is aangegeven. Als je in het Turks antwoordt, levert dat 0 punten op.

TEKST 1

- 1p O 1 Bij de bouw van "Bolu Dađı Tüneli" is twee jaar vertraging opgetreden.
→ Schrijf in de uitwerkbijlage waardoor deze vertraging is opgetreden.

BOLU TÜNELİ 2006'LARA KALDI!!! BOLU DAĐI TÜNELİ'NİN 2006 YILINDA TAMAMLANACAĐI AÇIKLANDI.

Bolu Dağı Tüneli'nin 2006 yılında tamamlanacağı açıklandı. Karayolları 4. Bölge Müdür Yardımcısı Muhammet Kanberođlu, Vali Cengiz Bulut

başkanlığında yapılan Düzce Valiliđi İl Koordinasyon Kurulu toplantısında, bölgedeki karayolları çalışmalarını ile ilgili bilgi verdi. Kanberođlu, Düzce ve Bolu Dağı arasında yapılmakta olan Bolu Dağı tüneline çalışmaların yüzde 60 seviyelerinde olduğunu belirterek, şunları kaydetti: "Bölgede meydana gelen depremler sonrasında yapılmakta olan tünel inşaatı bir süre iptal edilmişti. Tünel'in sigortalı olması nedeniyle kaybımız olmamıştır. 105 milyon dolar tazminat alınarak zarar tazmin edilmiştir. Tünel inşaatı bay pas sistemi ile hat değişimi ve onarımları yapılmaktadır. 2004 yılında bitimi planlanan tünelin ek süre alınarak 2006 yılında bitirilmesi sağlanacaktır." Muhammet Kanberođlu, Düzce'de meydana gelen depremlerin ardından, yatırımların devam ettiğini belirterek, "Düzce, Akçakoca karayolu inşaatının yapımına Dünya Bankası kredisi ile başlanmış ve 2002 yılı itibari ile alt yapıya 24 trilyon lira harcama gerçekleştirilmiştir. İşin bitim süresi olarak ise 2005 yılı planlanmaktadır" dedi. Kalıcı konut alanları çevre yolu projesinin ihale aşamasına geldiğini söyleyen Kanberođlu, şöyle devam etti: "Cumayeri ve Gölyaka ilçelerinde yapımı gerçekleştirilen kalıcı konutların karayollarına bağlanması projesi ve Bolu kalıcı konutları yol bağlantı projeleri onaylanıp ihale aşamasına gelmiştir. Ancak Düzce'de yapılan kalıcı konutlar ile çevre yolu bağlantısı projesi henüz onaylanmadı."

- 1p ○ 2 Je bent geïnteresseerd in de geschiedenis van de voetbalclub Galatasaray. Je wilt weten op welke manier de club aan de naam Galatasaray gekomen is.
→ Geeft de tekst hier uitsluitend over? Zo ja, schrijf het nummer van deze alinea op.

GALATASARAY SPOR KULÜBÜNÜN KURULUŞU

- 1 Galatasaray Spor Kulübü'nün kuruluş hazırlıkları, o zamanlar Galata Sarayı Sultanisi adıyla anılan lisede yapıldı. Sonradan kayıtlara 1 numaralı kurucu olarak geçen Ali Sami Bey'le birlikte, Asım Tevfik, Emin Bülent, Bekir Sıtkı, Reşat Şirvani, Celal İbrahim, Tahsin Nihat, Abidin Daver ve Refik Cevdet kurucular olarak bilinir.
- 2 1 Ekim 1905'te Galatasaray Terbiye-i Bedeniyye Kulübü adıyla kurulan birliğin amacını da Ali Sami Yen şöyle anlatır: "Amacımız İngilizler gibi toplu halde oynamak, bir renge ve isme sahip olmak. Türk olmayan takımları yenmek."
- 3 Kulübün adının Gloria (Zafer) ya da Audace (Cesaret) konulması yolunda görüşler ortaya atılmışsa da, sonuçta Galatasaray olmasında anlaşmaya varılmıştır.
- 4 Araştırmacı Cem Atabeyoğlu, Galatasaray adının, bu takımın yaptığı ilk maçta Rum ekibini 2-0 yenerken, seyircilerin onlardan "Galata Sarayı efendileri" diye söz etmelerinden doğduğunu yazar. Bunun üzerine kurucular da ismi benimserler ve "Adımız Galatasaray olsun" derler.
- 5 Galatasaray Lisesi gibi Türk Milli Eğitiminde çok önemli bir yeri olan kurumun bağrından çıkan Sarı Kırmızılı kulüp, kültürel boyut da dahil olmak üzere, pek çok yönden de öncü olma niteliğini her zaman sürdürecektir.
- 6 Galatasaray'ın 1 numaralı kurucusu Ali Sami Yen, Ellinci Yıl kitabında kuruluşun öyküsünü şöyle anlatır: "1 Ekim 1905'te mektebin beşinci sınıfında edebiyat öğretmenimiz merhum Mehmet Ata Bey'in dersi esnasında birkaç arkadaş başbaşa vererek Galatasaray'da bir futbol kulübü kurmaya karar verdik. İlk girişimler oyuna ve mücadeleye yönelik arkadaşlardan Asım Tevfik Sonumut, Reşat Şirvani, Cevdet Kalpakçoğlu, Abidin Daver, Kamil ... gibi gençlerdi. Okulda eğitim gören Bulgar ve Sırp öğrencilerden çevik ve kuvvetli olanlar da bize katılmışlardı. Asım'ı muhasebeciliğe, Cevdet'i ikinci reisliğe seçmiş, kendim de reis olmuşum. Asım her hafta arkadaşlardan birer kuruş toplamakta mahir olduğu için kendisini muhasebeci yapmıştık. Ben Reisliği topu yağlayıp şişirmekle almıştım. Topumuza evladım gibi bakardım. Zaten varımız yoğumuz da toptu. Mektebe gelirken domuz sokağından geçer, domuz yağı alırdım. Topu onunla yağlar, şişirirdim; yamasını yeni pabucumdan kesmiştim. Bunu gören arkadaşlar, bana hepimizden fazla paye vermişlerdi. Yani o zaman reisliğe ve diğer vazifelere payeyi en çok çalışan kazanırdı. Cevdet de ikinci reisliği formaları yıkadığı için almıştı. Maksudumuz İngilizler gibi toplu bir halde oynamak, bir renge ve isme malik olmak ve Türk olmayan takımları yenmekti."

- 1p ○ 3 → Wordt er volgens het artikel op internet informatie gegeven over gekraakte websites? Zo ja, schrijf de naam van dit internetadres op.

Resmi kurumlara sanal alemde hacker'lerden rahat yok

İnternet'te "hacker" olarak bilinen kırıcılar, resmi kurumları sanal alemde rahat bırakmıyor.

Vatandaşlara internet üzerinden, çalışmalarını hakkında bilgi vermek, bazı işlemlerini kurum ve kuruluşlara gelmeden sanal alem üzerinden yapma kolaylığı getirmek için site kuran resmi kurum ve kuruluşlar, "hacker"ların en büyük hedefleri arasında yer alıyor.

İnternette kırılan siteler hakkında bilgi veren "http://defaced.alldas.org"un istatistikleri, 9 Ağustos 2000'den itibaren, "http://icisleri.gov.tr" adresi kullanan resmi kurumlara ait sitelerin, 44 kez çöktüğünü belirledi.

Son olarak dün Nevşehir Türk Telekom'a ait siteyi çökerten "hacker"ler, önceki gün de kendini satanist olarak gösteren bir grup tarafından Diyanet İşleri Başkanlığı'nın resmi internet sitesini kırmıştı.

Kırıcıların daha çok belediyeler ve Türk Telekom'a ait birimleri hedef aldıkları belirtildi.

"SİTENİZİ HER DAKİKA KONTROL ETTİRİN"- Türk İnternet Birliği kurucularından Hakan Topuzoğlu, birçok resmi kurumun, internet sitelerini güncellemedikleri, "broşür bastırır" gibi internet sitesi hazırlayıp, bir daha ilgilenmedikleri için kolaylıkla hacker'ların saldırısına uğradığını söyledi.

Topuzoğlu, bu tür kurumlarda siteyi sürekli kontrol eden bir kişinin görevlendirilmesi gerektiğini belirterek, şunları söyledi:

"Acaba yarın sıra hangi (gov.tr) uzantılı adrese gelecek?"

Başbakanlık, Dışişleri, Milli Eğitim Bakanlığı mı? Peki ne yapılabilir? Ateş duvarı oluşturma, yoğun güvenlik önlemleri gibi teknik önlemler bir yana bu işin en güzel çözümü, bu işi ciddiye almakla ve iş olarak görmekle başlayacaktır. Nasıl mı? Sitenizi her dakika kontrol eden bir kişi olacak? Siteye gelen e-postalara anında cevap veren bir görevlinin olması gerekir. Bu tarz sorunlarla karşılaşmak mümkün ama eğer devamlı gözetim altında tutarsanız en çok yarım saat bu sorun devam etmiş olacak."

TEKST 4

- 1p ● 4 Met welk doel heeft MacLean patent aangevraagd op haar eigen genen?
- A Om bekendheid te krijgen.
 - B Om de concurrentie voor te zijn.
 - C Om geld te verdienen.
 - D Om zichzelf te beschermen.

KENDİSİNİN PATENTİNİ İSTİYOR

İngiltere’de 31 yaşındaki bir kadın, genlerinin patentini almak için Patent Bürosu’na başvurdu.

Bristol’de bir kumarhanede garsonluk yapan Donna Maclean, “Kendisinin alışılmışın dışında bir kişi olduğunu ve bu nedenle genetik yapısının tıbbi araştırmalarda kar sağlamak için kullanılabileceğini” söyledi.

Maclean, kendisini bu hale getirmek için 31 yıl harcadığını belirterek, “Kendimi, genetik ya da başka türlü sömürüden koruduğumdan emin olmak istiyorum” dedi.

Tüm dünyada bilim adamlarının insanoğlunun genetik haritasını çıkarmak için çalıştıklarını hatırlatan Maclean “Kendi genetik materyalimin kontrolünü tek başına elimde tutmak istiyorum” diyor.

Newport’taki Patent Bürosu sözcüsü de, Donna Maclean’den “Kendim” adlı bir patent başvurusu aldıklarını doğruladı.

- 1p ○ 5 → Tot welke soort horen de beren in Karacabey?
Schrijf de naam in de uitwerkbijlage.
Je moet in het Turks antwoorden.

Karacabey'deki dansçı ayıların keyfi yerinde

Hasan DUMAN/Bursa, (DHA)

Sokaklarda zorla oynatılırken toplanıp Bursa'nın Karacabey İlçesi'nde koruma altına alınan dansçı ayıların keyfi yerinde. 30 dönüm ormanlık alanda koşup oynayan 54 boz ayı, yemek bulma derdi olmadığı için artık kış uykusuna da yatmıyor.

Dansçı ayıların oynaması için işkenceye uğradığı, oynamamakta direnenlerin tabancayla öldürüldüğü gündeme gelince Dünya Hayvanları Koruma Örgütü (WSPA) 1994 yılında 'Dansçı ayılara özgürlük projesi' başlatmış, 40'ı İstanbul'dan toplanan ayılar Bursa'nın Karacabey İlçesi'ne 20 kilometre mesafede bulunan Yeniköy'deki barınaklara yerleştirilmişti. İlk geldiklerinde birbirlerine uyum sağlayana kadar tel bölmelerde kalan 30 erkek, 24 dişi ayı şimdi serbestçe dolaşüyor, mevsim meyveleri, işkembe, tavuk eti ve kırmızı etle besleniyor. Veteriner hekim tarafından sağlık kontrolleri de yapılan ayılar, barınağa gelir gelmez çoğalmalarının engellenmesi için kısırlaştırılıyor. 54 boz ayının ayda 5 bin Euro'yu (Yaklaşık 7.5 milyar lira) bulan gıda masrafı iki yıldır Papro Animal adlı Alman Hayvanları Koruma Örgütü tarafından karşılanıyor, bu destek 5 yıl daha sürdürülecek. Milli Parklar Av ve Yaban Hayatı Genel Müdürlüğü de projeyi destekliyor. Av ve Yaban Hayatı Başmühendisi Cemal Gülpınar, 2 bakıcısı olan hayvanların kış uykusuna yatmadığını söyleyerek, "Normalde ayılar kışın yiyecek bulamadığından ocak ayında zorunlu olarak kış uykusuna yatar. Bizim korumamızdaki ayıların ise yiyecek derdi yok, onun için kış uykusu da yok" dedi. Ayıların tümünün 'Anadolu boz ayısı' olduğuna dikkati çeken Veteriner Hekim Özgür Kollu ise "Bu ayıların doğal ortamda yaşam süresi 30 yıl. Ayılar tek başına yaşamak istiyor, başka ayıyı istemiyor. Yine de ayılara diğerleriyle birlikte yaşamayı öğrettik. Koruma alanı yeterince geniş değil, önümüzdeki yıl 7 hektara çıkarılacak ve koruma altındaki boz ayılar için daha geniş bir alan sağlanmış olacak" dedi.

TEKST 6

- 1p ● 6 Waarom zijn Myriam Eli en haar man naar Turkije gekomen?
Omdat ze ...
A van Turkse afkomst zijn.
B veel over Nez gehoord hadden.
C willen leren buikdansen.
- 2p ○ 7 Volgens Myriam Eli lijkt Nez in twee opzichten op Shakira.
→ In welke twee opzichten? Schrijf ze in de uitwerkbijlage.
Je mag in het Turks antwoorden.

Nez, Shakira'yı çok andırıyor

Arzu AKBAŞ / MAGAZİN SERVİSİ

Kolombiyalı popüler şarkıcı Shakira'nın dans öğretmeni Myriam Eli, Türkiye'ye geldi. 30 Eylül-3 Ekim tarihleri arasında İstanbul Beyoğlu'ndaki Dans Buluşma'da ders verecek olan Myriam Eli, televizyonda gördüğü Nez'in Shakira'ya benzediğini söyledi.

Shakira'nın tüm dünyayı kendisine hayran bırakan dans figürlerinin yaratıcısı Myriam Eli, Türkiye'de özel bir programla hızlandırılmış dans dersi verecek. Myriam Eli, Türkiye'de kendisinden ders almak isteyenlere dört dersi 125 dolar karşılığında eğitim verecek.

Gloria Estefan'la çalışan ve kendisi gibi müzisyen olan eşi Joe Zeytoonian ile birlikte Türkiye'ye gelen Myriam Eli, babasının Galatalı, eşinin babasının da Maraşlı olduğunu, köklerini merak ettikleri için Türkiye'ye geldiklerini söyledi. Türkiye'yi çok sevdiğini söyleyen Myriam Eli, Türkiye'deki dansçıların hiçbirini tanımadığını belirtti. Eli, gelir gelmez televizyonda Nez'i gördüğünü ve yetenekli bulunduğunu ifade etti.

Televizyonda Nez'i görünce bir anda Shakira sandığını söyleyen Eli, "Nez, yetenekli. Kıyafetleri ve stiliyle Shakira'yı andırıyor. Türkiye'deki dansçıları tanımak ve onları görüp birlikte çalışmak isterim" dedi.

TEKST 7

- 1p ● 8 Bu parçaya göre Almanya'da Türkçe dersleri hangi çerçevede veriliyor?
A anadil dersleri olarak
B birinci yabancı dil olarak
C ikinci yabancı dil olarak
D kültür dersleri olarak
- 2p ○ 9 → Schrijf in de uitwerkbijlage de namen van de landen die hebben meegewerkt met het tot stand komen van "Turcat".
- 1p ● 10 Parçaya göre; "Turcat" ın Türkçe'ye getireceği yarar ne olacaktır?
A hızlı dil öğrenimi
B kolay dil öğrenimi
C seviyeli ölçme
D yaygın dil öğrenimi

Bilgisayarlı Türkçe Sınavı

Almanya'nın Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti'nde bir pilot proje ile Türk öğrencilerin, Türkçe sınavı bilgisayarla yapılacak. Hollanda'da uygulanan bu sistem hakkında öğretmenlerin görüşleri alındı.

Almanya'da Kuzey Ren Vestfalya Eyaleti'nde başlatılan yeni bir pilot proje ile Türk çocukları, Türkçe sınavı bilgisayar karşısında verecekler. Bilgisayar karşısına oturarak sınava giren öğrencinin sorulara verdiği cevaplar, diğer bir bilgisayarda öğretmen tarafından izlenecek. Sınav sonuçları ise yine bilgisayar tarafından değerlendirilecek. Almanya'da ilk defa böyle bir uygulamanın yapılacağını belirten proje sorumluları, "Bilgisayarlı sınav uygulamasının Hollanda'da uzun süredir sürdürüldüğünü, bu programın Almanya'daki okullarda uygulanması için NRW Eyaleti'nde pilot proje çalışmalarının başlatıldığını" açıkladılar.

Öğrencilerin bilgisinin derinliğine ölçüldüğü öne sürülen bu program konusunda Türk öğretmenlerin de görüşü alındı. Karmaokullarda (Gesamtschule) Türkçe'yi ikinci yabancı dil olarak okutan Türk öğretmenler, Wanne-Eickel Karmaokulu'nda düzenlenen eğitim seminerinde dil öğrenim ve öğretim tekniklerinin yanısıra öğrencilerin genel dil bilgilerini bilgisayar kullanımıyla ölçme programları üzerinde tartıştılar.

Turcat Programı

Hollanda'dan davet edilen *Citogroep* sınav uzmanları geliştirdikleri ve Hollanda okullarında uyguladıkları Türkçe sınav örneklerini ve bilgisayar uyarlamalı test tekniklerini Türk öğretmenlerine tanıttılar. İsveç, Fransa ve Almanya'nın da katılımıyla geliştirilen Avrupa dil becerisi ölçme programı "Turcat" hakkında bilgi veren uzmanlar uygulama konusunda Türk öğretmenlerinin de görüşlerini aldılar. "Turcat" bilgisayar destekli Türkçe testi konusunda örneklerle bilgi veren uzmanlar, "Turcat" sayesinde Türkçe için de yabancı dil öğrenme ve ölçme standardının yakalanacağını söylediler.

Cengiz KARAEFE
Hakan SARISOY

- 1p ○ 11 → In welke zin wordt het thema van de komedie van de familie Uygur aangegeven?
Schrijf het eerste en laatste woord van deze zin op.

60'inci sanat yılında tüm aile sahnede

Nejat Uygur tam 60 yıldır sahnelerde. Uygur, aile bireylerinin rol aldığı yeni oyunuyla, sanat yıllarını kutlayacak.

Pınar ÖZTÜRK

Tiyatronun duayenlerinden Nejat Uygur, 7 yıl aradan sonra oğulları ve eşiyle aynı sahneyi paylaşacak. Uygur, 45 yıl önce oynadığı ilk profesyonel oyun olan 'Gel de Borunu Öttür'ü, 'Kodum mu Oturturum' adıyla yeniden uyarladı. Nejat Uygur, 60'inci sanat yılını, tüm aile bireyleriyle sahnede kutlayacak. Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nde yarın perde açacak olan oyun, aynı zamanda 11 yıl önce Süheyl ve Behzat Uygur'un da sahnelediği ilk profesyonel yapıt olma özelliğini taşıyor.

Aile komedisi

Kadıköy Halk Eğitim Merkezi'nin ardından Bahçelievler Belediye Tiyatrosu'nda sergilenecek olan oyun, daha sonra Anadolu turnesine çıkacak. Uygur ailesi kendi salonları tadilatla olduğu için Gazanfer Özcan Tiyatrosu'nda prova yapıyor. Aile, oyun hakkında, 'Bu tam bir aile komedisi, fertlerin arasındaki iletişimsizliği komik bir dille anlatıyor' bilgisini veriyor.

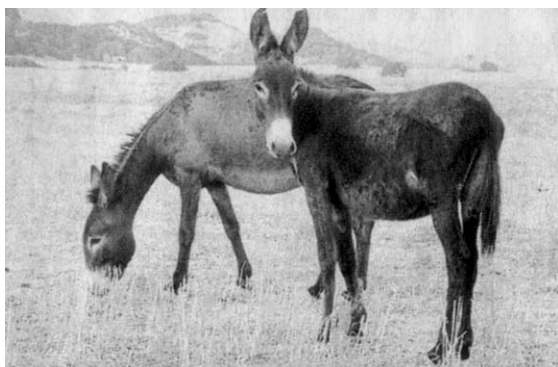
Akşam

TEKST 9

2p ○ 12 → Komen onderstaande beweringen in de tekst voor?

Schrijf in de uitwerkbijlage het nummer van de beweringen met daarachter ja of nee.

- 1 De eigenaar van de ezel kreeg **geen** prijs.
- 2 De opbrengst was voor een toeristisch doel.
- 3 Er waren diverse hoge pieten.
- 4 Er waren weinig toeschouwers.

Eşek Şakası

Bodrumspor yararına düzenlenen deve güreşlerinde, eşekle güreşen Alican isimli vatandaş büyük ilgi gördü.

Bodrum Stadı'nda düzenlenen deve güreşlerine Bodrum Kaymakamı Uğur Boran, Belediye Başkanı Emin Anter, Emniyet Müdürü İhsan Kocadağ, kalabalık bir vatandaş topluluğu, 60 deve ve 1 eşek katıldı.

Deve güreşlerine katılan, deve

sahiplerine birer halı hediye edildi.

Alican isimli bir katılımcının eşekle güreşmesi ise büyük ilgi topladı.

Alican, seyircilerden alkışlı destek almasına rağmen Karakoçan isimli eşeği yenemedi.

Kaymakam Uğur Boran deve güreşlerinin Bodrumspor yararına düzenlendiğini

belirterek, "Yarışmaları geleneksel hale getirmeyi planlıyoruz. İlki düzenlenen deve güreşlerinde istenilen hedefe ulaşılmıştır" dedi.

Deve güreşlerinde derece belirlenmediği için tüm deve sahiplerine birer halı hediye edildi.

DOLMUŞ

- 1 İstanbul şehrinin “yeni zamanlarına” ait bir taşıt türü bu. Adı, fonksiyonunu gösteriyor. Bir yolcu gelince değil, kapasitesi kadar yolcu alınca kalkıyor. Bu şehirde ne zaman ortaya çıktığı sorusuna, kimsenin ay ve gün olarak kesin bir tarih verebileceğini sanmıyorum.
- 2 İkinci Cihan Savaşı dönemi, savaş dışı kalabilmiş Türkiye'nin en büyük kenti olan İstanbul için bir yokluklar ve sıkıntılar devriydi: İthalat kapılarının kapanması, başlıca ulaşım aracı olan sevgili tramvayları yedek parçasız bırakmıştı. O yüzden vagonların bir kısmı zaman zaman devre dışı kalıyordu ama, o yılların becerikli, çalışkan ve özverili yöneticileri, Eskişehir tren fabrikamızda bunların benzerlerini ürettirip açığı kapatıyorlardı. Bu sebeple, tramvaylardaki kalabalık, o yılların Türkçesi ile “izdiham”, tramvaya alternatif bir taşıtı üretmedi. O alternatif, savaşı izleyen yıllarda da ortaya çıkmadı. Çünkü, nüfusta belirgin bir artış yoktu. “Milli gelirde” bir sıçrama da kaydedilmedi. 1950 yılında politikada iktidar değişti. Ekonomide, liberalizm okuluna girildi. Hem kasalar dolusu rezerve (altın ve döviz) el atılıp ithalat kapıları ardına kadar açıldı, hem de dış kredilere el uzatıldı. Lüks ve konfor özlemi her katmanı sardı. Gelir artışı ve ekonomik bereket, Anadolu nüfusunu da azar azar şehre çekmeye başladı. Tarihte ilk kez şehir nüfusu, iki milyona doğru yükselmeye koyuldu. Bu yeni rüzgârlar, İstanbul sokaklarına da o günlere kadar tanımadığı taşıt tiplerini yağdırdı. Eski taksileri tek tip, kutu gibi, yüksek tavanlı, rahat dış basamaklı, dıştan kornalı ve önden manivelalı olan şehir, “yayla gibi” Amerikan otomobilleri ile tanıştı: Başta Cadillac, Dodge, Pontiac, De Soto ve Chevrolet (Impala) markaları, herkesin özlem konusu oldu. Halk çoğunluğu için pratik zekâ hemen bir çözüm üretti: bu lüks arabalara insanları dörder-beşer doldurup taşımak! Ataları yaylı at arabalarında minderlere belini yaslayarak yolculuk etmiş olan, 1950'li, 60'lı, hatta 70'li yılların dolmuş müşterileri, aynı geleneksel rehaveti bunlarda da sürdürdü.
- 3 Böylece bir 20 yıl geçti. Ama “gelişme çarkı” dönmeye devam etti. Nüfus arttıkça, şehrin eski dar yolları bu kuyruklu arabalarla tramvayların ikisine yetmez oldu. 1950'lerin sonunda devrin başbakanı şehirde, yakın tarihteki en geniş çaplı imar operasyonunu yürürlüğe koydu ve oto trafiği için geniş bulvarlar açtı. 1960'lı yılların başında da tramvay sistemine son verildi. 1980'ler gelince, o geniş bulvarlar da doldu ve trafik yine yürümez oldu. Bir yandan, varoşlara işleyen hızlı tramvay ve metro sistemlerine yavaş yavaş geçildi, öte yandan, lüks Amerikan arabaları sahnedeki çekildi, yani “dolmuşluğu” bıraktı. Bu fonksiyon, yerli üretim minibüs ve otokarlar gibi daha geniş kapasiteli taşıtlara devrildi.
- 4 Böylece, bir 20-30 yılın bu garip saltanatı tarihe karıştı. Artık New York'taki gibi sarı renkli, yerli ve küçük taksilerimiz var. Biz yaşlılara tatlı anılar kaldı. Dolmuşla işime gidip geldiğim yılların in-bin'li, öbür yolcularla sohbetli yolculukları, ömür kitabımın bir bölümü oldu. Bu şehiriçi seyahatlerimin birinde önümde durup yolcu indiren şahane otomobilden, bir çingene ile - doğrusu epeyce tertemiz - ayısının indiğini nasıl unutturum? O ayının yerine benim kurulmam da, unutulur şey mi? Büroya yetişmenin başka yolu yoktu ve o zamanlar bizim bulvardan pek sık dolmuş geçmezdi! Olay, mahallemiz olan, Esentepe Gazeteciler Sitesi önünde yaşandı. Tanığım, pencereden bu sahneyi dehşetle seyredip, sonra ondan nefis bir yazı üreten, ünlü yazarımız Hamdi Varoğlu'dur. Tanıklı-ispatl, harika bir film!

Çelik GÜRSOY

- 1p ● 13 İkinci Dünya Savaşı ile 1950 yılları arasında taşıt konusunda İstanbul'un durumu nasıldı (par. 2)?
A Çok rahat bir dönem yaşandı.
B Herhangi bir değişiklik yaşanmadı.
C Taşıt ücretlerinde aşırı artış oldu.
D Toplu taşıt araçlarında sıkıntı yaşandı.
- 1p ● 14 İkinci Dünya Savaşı nedeniyle ithal edilemeyen parçalara nasıl bir çözüm getirildi (par. 2)?
A Gerekli parçaları bulunamayan taşıtlar kaldırıldı.
B Kaçak olarak parçalar yurda sokuldu.
C Tren fabrikalarında benzer parçalar yapıldı.
- 1p ● 15 1950 yılından sonra taşıt konusunda ne gibi gelişmeler oldu (par. 2)?
A Çok değişik araba türleri getirildi.
B Fiyatlarda aşırı artış oldu.
C Savaş sonrası fazla taşıt bulunamadı.
D Tramvaylarda lüks değişiklikler yapıldı.
- 1p ● 16 1950 yılından sonra İstanbul'a aşırı göçün sebebi nedir (par. 2)?
A Aile birleşimi için insanların gelmesi.
B Değişik bir iç göç politikasının izlenmesi.
C İktidar değişikliği ve ekonomik farklılığın olması.
D Milli gelirden büyük derecede düşüşün olması.
- 1p ● 17 "Yayla gibi" ifadesiyle yazar aşağıdakilerden hangisini kastediyor (par.2)?
A Pahalılığı.
B Rahatlığı.
C Soğukluğu.
D Yüksekliği.
- 1p ● 18 1950 ile 1970 yılları arasındaki 20 yılda (par. 2),
A insanlar yeni gelen arabalara alışamadı
B oldukça sıkıntılı günler geçirildi
C rahat bir dönem yaşandı
D yaylı at arabaları özlendi
- 1p ● 19 Amerikan arabalarının dolmuş olarak trafikten alınmasının nedeni nedir (par.3)?
A Amerikan arabalarının sevilmemesi
B Kapasitelerinin yeterli olmaması
C Parçalarının bulunamaması
D Yeterli lüks olamamaları
- 1p ● 20 Hamdi Varoğlu ile yazar arasındaki ilişki nedir (par.4)?
A Hamdi Varoğlu'nun, yazarın çocukluk anılarını yazması.
B Hamdi Varoğlu'nun yazarın da tanık olduğu bir olayı yazması.
C Yazarın, Hamdi Varoğlu'nun çocukluk anılarını yazması.
D Yazarın Hamdi Varoğlu'nun da tanık olduğu bir olayı yazması.
- 1p ● 21 Yazarı şaşırtan olay nedir (par. 4)?
A Ayı ile yan yana oturması.
B Ayının arabadan indirilmesi.
C Ayının çok büyük olması.
D Kendisinin ayının yerine oturması.

Amerika kilo vermek için 50 milyar dolar harcıyor

- 1 Amerika, terörizmden sonra en büyük sorunu olan 'obezite' hastalığını engelleyemiyor. Hastalık Kontrol Merkezi'nin (CDC) yaptığı açıklamaya göre şu an Amerika'nın yüzde 60'dan fazlası aşırı kilolu. Açıklamada, 5 Amerikalıdan birinin obez olduğu belirtilirken, 1991'den bu yana obezlerin sayısının yüzde 12 arttığı kaydediliyor. Obezliğin çocuklarda da hızla arttığını kaydeden CDC, 'obezite' hastalığını salgın olarak tanımlıyor.
- 2 Son yıllarda Amerika'da kilo vermeye yönelik piyasaya çıkan diyet ürünlerinde de büyük bir artış yaşanıyor. Federal Ticaret Komisyonu'nun (FTC) yaptığı açıklamada Amerikan halkının kilo vermek için yılda 30 milyar dolarlık diyet ürünü satın aldığını belirtirken, bunların çoğunun hiç bir işe yaramadığını, aksine sorunu arttırdığını kaydediyor. Komisyon diyet ürünlerinin dışında kilo vermek için kitap, seminer, danışman ve cerrahi müdahalelerden de yararlanıldığını belirtiyor. Komisyon açıklamasında obez rahatsızlığı olan insan sayısının artmasındaki en büyük payın kilo verdiren ürünleri üreten firmaların yanlış reklam yapmalarından ve yanlış yönlendirmelerinden kaynaklandığını belirtiyor. FTC kilo verdiren ürünlerin aldatıcı reklamlarının ülke sağlığını etkilediğini belirterek, bu reklamları yayınlayan televizyon kanallarının, gazetelerin ve dergilerin, yayınlarını devam ettirmeleri halinde mahkemeye verileceklerini belirtiyor.
- 3 Uluslararası Gıda Bilgi Konseyi'ne göre şu an 54 milyon Amerikalının diyet yaptığı belirtiliyor. Bu diyet yapanların bazılarının kilo vermede başarılı olduğunu; ancak, sadece yüzde 5'nin uzun süre bunu koruduğunu belirtiyor. FTC'nin raporuna göre 1990 yılından bu yana ilaç ve diyet ürünleri üreticilerine karşı açılan davalardan, bu şirketlerin hatalı davrandıkları anlaşıldı.
- 4 Amerika'da obezitenin artmasındaki diğer etkenler ise insanların daha fazla hareketsiz kalmaları ve gıdaların daha fazla ucuzlaması gösteriliyor. Suçlananların başında ise McDonalds, Burger King gibi ucuz ve kilo almaya kolaylaştıran ürünler satan zincirler bulunuyor. Bu şirketlerin çok fazla reklam verdiğini, bu yüzden kimsenin buna karşı çıkmadığı kaydediliyor. Ancak bu firmaların son dönemlerde diyet ürünlerini de tüketicilere sundukları dile getiriliyor.

Emre Özpeynirci

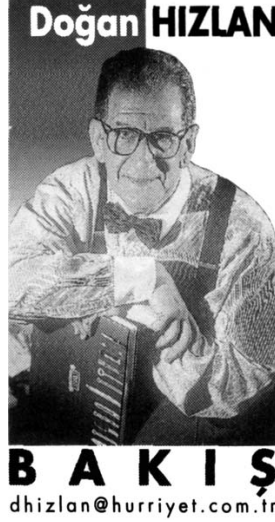
- 1p ● 22 Birinci paragrafta Hastalık Kontrol Merkezi (CDC) 'obezite'yi nasıl bir hastalık olarak niteliyor?
A bulaşıcı
B irsi
C tedavisi olmayan
D yaygın
- 1p ● 23 Birinci ve ikinci paragraflar arasındaki ilişki göz önüne alındığında aşağıdaki seçeneklerden hangisi doğrudur?
A 1. paragrafta bir olay, 2. paragrafta bu olayın yankıları anlatılıyor.
B 1. paragrafta bir saptama yapılıyor, 2. paragrafta konu ile ilgili ayrıntılı bilgi veriliyor.
C 1. paragrafta bir soru soruluyor, 2. paragrafta bu soruya yanıt veriliyor.
- 2p ○ 24 In de tekst wordt gesproken over verschillende middelen tegen 'obezite' (aline 2).
→ Schrijf in de uitwerkbijlage het nummer met daarachter 'ja' als daarover gesproken wordt en 'nee' als daarover niet gesproken wordt.
1 belangrijkste organisaties
2 bijscholing
3 boeken over afvallen
4 operatieve ingreep
- 1p ● 25 Üçüncü paragrafta diyetle ilgili bir yargı var. Bu yargıya göre aşağıdakilerden hangisi doğrudur?
Diyet
A yapanların çoğu zayıflayabiliyor.
B yapanların çok azı iyi sonuç alabiliyor.
C yapmak çok zararlıdır.
D yapmanın hiç bir faydası yoktur.
- 1p ● 26 Yanlış bilgilendirilmenin ve hareketsizliğin yanında Federal Ticaret Komisyonu (FTC) tarafından aşağıdaki hangi neden aşırı şişmanlığa neden olarak gösteriliyor (par. 4)?
A stres
B ucuz yiyecekler
C uykusuzluk
D zenginlik

YENİDEN ANADOLU'NUN SESİ

Anadolu'nun otantik sesi hangi biçimde kulağımıza ulaşırsa ulaşsın bizi etkiler. Atilla Engin'in Turquoise-Mosaic of Anatolia'sını dinleyince bu sonuca vardım. Atilla Engin müzik felsefesini, Anadolu ile bağlantısını bakın nasıl anlatmış: "Anadolu'nun kültürel zenginliğini ve tarihle içiçeliğini yeni kuşaklara anlatmalıyız ki 27 bir özgün, değerleri tanıyan başarılı bir toplumun temellerini atabilsin. Anadolu ışıl ışıl parlamalıdır artık. Çünkü bugün, Türkiye kendi insanını yeniden yapılandırabilme gücüne sahiptir. Görevimiz ülkemizin yeniden yapılanmasında, payımıza düşeni almak değil, payımıza düşeni 28 olmalıdır."

Gerçekten de kültürel açıdan yeterli malzemeye sahip bir ülkedir Türkiye. Müzik türlerinin, coğrafyalarının sesleri 29 birbiri içine geçiyor.

Turquoise'da Atilla Engin, Stephan Crump, Gilad, Ray Ippolito, Dan Jordan, Adam Klipple çalışıyor. Kendilerini çok kültürlü- çok uluslu dünya caz grubu diye tanımlamışlar. Atilla Engin, vurmali çalgıları çok iyi kullanabilen bir perküsyoncu, aynı zamanda besteci ve aranjör. Şimdiye 30 14 albümü çıkmış. Özellikle Anadolu türkülerini Big Band'a uyarlıyor. Dünyanın tanınmış sanatçılarıyla birlikte çalışmış. Danimarka Caz Konservatuvarı'nda görev üstlenmiş. Türkiye'nin 31 konser salonlarında, üniversitelerinde

konserler vermiş. Danimarka'daki Türk çocuklarıyla iki albüm yapmış.

Anadolu'nun sesinin çok sesli batı müziğindeki var oluşunu ben Kemal İlerici'nin 'Maya'sını dinlerken 32. Obua, bana, Anadolu'nun bütün mayalarının uzun havalarının, türkülerinin ortak çağrısı, hüznün dayanılmaz, içe işleyen sesiydi. Yemen Türküsü'nü icra ederken, 33 seslerin tadını katmışlar. Türkiye'de

yaşayanlarla, Türkiye'nin dışında yaşayanlar, bizim kültürel malzememize farklı bakarlar. İki bütünlüştüğünde ortaya gerçekten uluslararası evrensel bir sentez çıkacaktır. "Gökte yıldız ay mısın." Bildiğimiz Karadeniz türküsü artı güzellikleri, coşkusuyla çekiverir. "İstanbul ve Ötesi" bestesini, Anadolu ve İstanbul'un ses buluşmasını gerçekleştirdiği için beğendim.

Cumhuriyet sonrası türkülerimiz, çok sesli batı müziği atılımlarında kullanıldı. Ancak çok sesli halk türkülerini çok sevdiğim, çok dinlettiğim halde çok az dostuma sevdirebildim. Anadolu'yu, Anadolu şehirlerini anlatmak, tasvir etmek için onun müziğine mutlaka ihtiyaç vardır.

Başucu kitaplarımdan biri olan Ahmet Hamdi Tanpınar, Beş Şehir'inde; İstanbul'u yazarken Tab-ı Mustafa Efendi'nin bestesinden söz eder, Erzurum'u anlatırken 34 bir uzun havayı hatırlar.

Anadolu'nun sesi artık daha çok kulaklarımıza geliyor. Değişik seslerle, değişik anlayışlarla zenginleşerek.

Hürriyet

Kies bij iedere open plek in de tekst het juiste antwoord uit de gegeven mogelijkheden.

1p ● 27

- A ama
- B daha
- C diye
- D ve

1p ● 28

- A bırakmak
- B görmek
- C satmak
- D yapmak

1p ● 29

- A ancak
- B artık
- C veya
- D yalnız

1p ● 30

- A göre
- B kadar
- C nispeten
- D rağmen

1p ● 31

- A görülmüş
- B tanınmış
- C terkedilmiş
- D unutulmuş

1p ● 32

- A ebedileştirdim
- B farkettim
- C gerçekleştirdim
- D kaçırdım

1p ● 33

- A acayip
- B az
- C bütün
- D fazla

1p ● 34

- A çokça
- B hemen
- C hiç
- D öyle

Sosyal Anksiyete

İnsanlarla dolu bir odada yürürken kalbiniz hızla çarpıyor, avuçlarınız terliyor mu? Belki siz de sosyal anksiyeteden rahatsızsınız. Utanmayın, çekinmeyin; bir psikiyatrdan yardım isteyin.

- 1 Marissa Turner, kendini biraz "tuhaf ve esrarengiz" biri olarak tanımlıyor. Çünkü çocukken vaktinin büyük bölümünü yalnız geçirmiş. Okul yılları boyunca da, sınıfta herhangi bir soruya cevap vermek için elini kaldırma fikri bile, onu dehşete düşürmeye yetmiş. Çünkü kendini rezil edeceğini ya da sınıf arkadaşlarının onunla alay edeceğini düşünüyormuş. Şu anda 26 yaşında olan Turner, "Pek çok kişiden korkuyorum. Çok fazla arkadaşım da yok, çünkü ben farklıyım" diyor.
- 2 Turner, kendini "tuhaf" hissedecek kadar yalnız değil aslında. ABD'de Turner ile aynı şikayetlere sahip, 10 milyon kişi olduğu sanılıyor. Hastalığı adı, sosyal anksiyete. Sosyal anksiyete, ABD'deki ruh hastalıkları arasında üçüncü sırada, yer alıyor. Aşırı derecede utangaçlık olarak tanımlanabilecek olan bu hastalık, ciddi biçimde günlük hayatı etkiliyor. Bazen öyle boyutlara varabiliyor ki, bu kişiler iş arkadaşlarıyla ya da aileleriyle bile rahat konuşamıyor, hatta bir kahvede sipariş vermeye bile çekiniyor. Bu hastalığın belki en kötü yanı, yıllarca, hatta bazen on yıllarca, hastanın tedavi talebinde bulunmaması. Utangaçlık, onları bu konuda yardım istemekten alıkoymuyor. Marissa Turner, "Kalabalık bir odada yürürken kalbim hızla çarpıyor, ellerim terliyor" diyor.
- 3 Konuyla ilgili, çok çeşitli tahminler var. Ama doktorlar, Amerikalıların yüzde 3-5'inin, sosyal anksiyete nedeniyle klinik tedavi görmesi gerektiğini düşünüyor. Diğer ruh hastalıklarıyla karşılaştırıldığında, sosyal anksiyete hayli hafif bir rahatsızlık olmasına rağmen, uzmanlara göre bu hastalık, ailede kopukluklara, işte ve okulda başarısızlığa neden olabiliyor. Yani tüm hayatı etkiliyor. Aşırı utangaç kişilerin temel şikayetleri arasında, iş bulamamak, iş görüşmelerinde rahat davranamamak, hatta kekelemek ve kendini ifade edecek şekilde konuşamamak, bulunuyor.
- 4 Seattle'daki, Pasifik Ruh Sağlığı Enstitüsü doktorlarından Robert Reicher, "Araştırmalarım sırasında, sosyal anksiyete çeken pek çok çocuğu gözleme fırsatım oldu. Bu çocuklar sınıfta aktif olamıyor, söz alamıyor, arkadaşları yok. Yalnız yemek yiyor, vakitlerinin büyük bölümünü kütüphanede yalnız başına geçiriyorlar" diyor. Reichler'e göre, "Bu sadece utangaçlık değil, çok ciddi bir bozukluk ve eksiklik." Reichler, sosyal anksiyetenin, biyolojik kökenli olduğunu da sözlerine ekliyor: "Antik çağlarda yaşayan insanların da, vahşi hayvanlar karşısında, benzer bir anksiyete yaşarlardı. Bu onların korunmasını sağlardı. Ama bugün bu anksiyetenin herkeste eşit miktarda var olmadığını görüyoruz. Bazı insanlarda, bu duygu artık koruma işlevini yerine getirmiyor, yani yardımcı değil. Baskın. Bu bir ruh hastalığı."
- 5 Bu bir ruh hastalığı ama tedavi edilebilir bir ruh hastalığı. Tedavide kullanılan ve işe yarayan pek çok ilaç var piyasada. Pexal, bunlardan biri. Ama en önemlisi daha fazla beklemeden ve korkuyu yenerek bir doktordan yardım talep etmek. Çünkü sosyal anksiyete, ihmal edildikçe daha tehlikeli boyutlara ulaşıyor.

18.01.2000

- 1p ● 35 Marissa Turner öğrenciyken derste neden parmağını kaldırmazdı (par. 1)?
A başarısız olduğundan
B cesaret edemediğinden
C dersine çalışmadığından
D gerek görmediğinden
- 1p ○ 36 In de tekst wordt vermeld dat Marissa Turner niet de enige is met “sosyal anksiyete”.
→ Schrijf op hoeveel mensen in Amerika er last van hebben (alinea 2).
Je mag ook in het Turks antwoorden.
- 1p ● 37 Aşağıdaki seçeneklerden hangisi “sosyal anksiyete” ile aynı anlamdadır (par. 2)?
A çekingenlik
B duyarlılık
C girişkenlik
D saldırganlık
- 2p ○ 38 Volgens alinea 3 kunnen mensen die “sosyal anksiyete” hebben, last krijgen van een aantal problemen. In de tekst wordt er over twee van die problemen gesproken.
→ Schrijf op welke twee problemen dat zijn.
- 1p ● 39 Doktor Robert Reicher’in çocuklarla ilgili yaptığı araştırmadaki izlenimlerine göre çocuklar:
1 Zamanlarının çoğunu kütüphanede geçiriyorlar.
2 Kendileri gibi olan çocuklarla iyi iletişim içindeler.
A 1 ve 2 doğru
B sadece 1 doğru
C sadece 2 doğru
- 1p ● 40 Doktor Robert Reicher’e göre bu hastalığın kökeni aşağıdakilerden hangisidir (par. 4)?
A ailevi
B biyolojik
C kalıtsal
D toplumsal
- 1p ● 41 Sosyal Anksiyete insanlara Antik Çağda ne sağladı (par.4)?
A cesaret
B korunma
C özgüven
D saygınlık
- 1p ● 42 Sosyal Anksiyete’nin tedavisi hakkında aşağıdakilerden hangisi doğrudur (par. 5)?
A Belirli bir yaştan sonra geçer
B İlaçla tedavisi mümkündür
C Sadece Amerika’da tedavi edilir
D Tedavisi için henüz ilaç yoktur